

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-93/04
Бања Лука, 22.11.2005. године**

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Стаке Гојковић као предсједника вијећа, Петра Бајића, Биљане Томић, Стевана Савића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца С. Д., С. Н. и С. Б., Л. бб, сви из Н. против тужене Р. С., В. Р. С., коју заступа В. П. В. Р.С., О. у Т., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца против пресуде Окружног суда у Т., Гж-359/03 од 10.9.2003. године, на сједници одражној 22.11.2005. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Н. П-120/01 од 31.03.2003. године одбијен је тужбени захтјев тужилаца којим су тражили да им тужена накнади нематеријалну штету због смрти блиског им лица, сваком од по 9.000 КМ са законском затезном каматом.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Т. Гж-359/03 од 10.09.2003. године жалба тужилаца је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужиоци ревизијом побијају другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се обје нижестепене пресуде укину и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Одговор на ревизију није поднесен, нити се Републички јавни тужилац изјаснио о поднесеној ревизији (чл. 390. ст. 3. Закона о парничном поступку – «Службени лист СФРЈ», бр. 4/77 до 35/91, и «Сл. гласник РС» бр. 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ЗПП).

Ревизија није основана.

У тужби тужиоци захтјевом траже да им тужена накнади нематеријалну штету због смрти блиског им лица пок. С. М., супруга, односно оца тужилаца који је као припадник војних јединица В. Р.С. погинуо 9.11.1992. године у мјесту В. општина М.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио, да је пок. С. М., супруг односно отац тужилаца, као припадник војних јединица В.Р.С. погинуо 09.11.1992. године на положају В. општина М., да се тужиоци прије подношења тужбе првостепеном суду 19.02.2001. године писменим захтјевом за вансудско обештећење нису обратили В. П. В.Р.С. и да тужена одбија да им накнади нематеријалну штету.

Код оваквог стања ствари, нижестепени судови налазе да је потраживање тужилаца застарјело, јер да су тужиоци тужбу у овом спору поднијели 19.02.2001. године, а штетни се догађај збио 09.11.1992. године, када су сазнали за смрт пок. С. М., и да је рок од 3 године прописан одредбом члана 376. Закона о облигационим односима протекло рачунајући од сазнања за штетни догађај, погибију пок. С. М. до дана подизања тужбе, па код чињенице да се прије подношења тужбе првостепеном суду тужиоци нису захтјевом обраћали В. П. ВРС за вансудско обештећење и позивом на одредбе чл. 376. став 1. и 382. ст. 1. Закона о облигационим односима судили тако што су одбили тужбени захтјев тужилаца.

Оваква одлука је правилна али не из разлога које су дали нижестепени судови.

Застарјелошћу у смислу одредби чл. 360. ст. 1. Закона о облигационим односима («Службени лист СФРЈ», бр. 29/78 до 57/89, и «Службени гласник РС», бр. 17/93 и 3/98, у даљем тексту: ЗОО), престаје право да се захтјева испуњење обавезе.

Одредбом чл. 376. ст. 1. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарјева за 3 године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило.

У овом случају блиско лице тужилаца пок. С. М., као припадник војне јединице В.Р.С. је погинуо 09.11.1992. године, од када су тужиоци сазнали за његову смрт. У то вријеме у Р. С. је Предсједништво Српског народа у БиХ, Одлуком број 03/11/92 прогласило непосредну ратну опасност, а потом и ратно стање, које је укинута Одлуком Народне скупштине Републике Српске, објављене у «Службеном гласнику РС», бр. 15/96, која је ступила на снагу 19.06.1996. године, и до тада се, наиме, може сматрати да су у смислу одредби чл. 383. ЗОО постојали оправдани разлози за пропуштање тужилаца да се обрате надлежном суду са захтјевом за накнаду нематеријалне штете.

Према томе, имајући у виду наведену одредбу ЗОО дошло је до застоја тока застарјелости до 19.06.1996. године и од тога дана је започео рок застарјелости од 3 године прописан одредбом чл. 376. ст. 1. ЗОО.

Током поступка учињено је неспорним да се тужиоци прије подношења тужбе првостепеном суду писменим захтјевом за вансудско обештећење нису обратили В.П. В.Р.С., у смислу одредби чл. 156. ст. 2. и 3. Закона о војсци («Службени гласник РС», бр. 31/96), као услова за остваривање права на обештећење пред судом, јер се подношењем овог захтјева надлежном војном правобранилаштву, као радњи повјериоца, предузете против дужника пред надлежним органом у циљу утврђивања, обезбјеђења или остваривања потраживања, прекида рок застарјелости у смислу одредби чл. 388. у вези с одредбом чл. 376. ЗОО. Како се тужиоци, како је већ речено прије подношења тужбе првостепеном суду нису писменим захтјевом обратили Војном правобранилаштву Војске РС за вансудско обештећење, то трогодишњи рок застарјелости прописан одредбом чл. 376. ст. 1. ЗОО, који је започео тећи 20.06.1996. године је истекао 30.06.1999. године, па како је тужба у овом спору поднесена првостепеном суду 19.02.2001. године, то је потраживање тужилаца за накнаду нематеријалне штете које се захтјевом тражи у овом спору застарјело.

Не може се прихватити основаним приговор ревизије тужилаца, да је тужена признала дуг усвајањем «нацрта Закона о ратним одштетама».

Према одредби чл. 387. ст. 1. ЗОО застарјелост се прекида када дужник призна дуг.

Из ове одредбе произилази да признање дуга од стране дужника постоји само ако је оно изричито дато.

У овом случају, усвајањем «нацрта Закона о ратним одштетама», такво признање дуга није дато. Ово из разлога што је одредбом чл. 109. ст. 1. Устава РС, прописано да закони, други

прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од његовог објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступа на снагу.

Дакле, из ове одредбе произилази да само Закон који је ступио на снагу се примјењује, а не и «нацрт Закона», који представља радну верзију у процесу његовог доношења, који се по прописаном поступку усваја од стране Народне скупштине РС (чл. 70. ст. 1. тачка 2. Устава РС).

Из наведених разлога ревизија тужилаца указује се неоснованом.

Зато је исту ваљало одбити и примјеном одредби 393. ЗПП, у вези с одредбом чл. 456. ст. 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03 до 74/05), одлучити као у изреци.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић